

Ach, ti kněží ...

Kterýsi univerzitní profesor se zálibou mluvil o církvi a sice proti církvi a proti kněžím. Prý brzdí lidskou kulturu, vědu a umění a hatí pokrok. "Kněží jsou zastánci zaostalosti a rytíři tmy", tak končili jeho nepromyšlené kritiky.

Jednou však jeho výborný a nadaný posluchač měl těchto urážek dost, a proto se rozhodl, že pana profesora po přednášce navštíví.

"Pane profesore," začal zdvořile, "prosím o vysvětlení některých mých vědeckých pochybností." "Sedněte si, mladý příteli!"

"Především bych byl zvědav, jak se nám dochovaly spisy starých klasiků. Komu můžeme a nebo čemu můžeme děkovat, že se neztratily v takových dobách, jako byl počátek středověku, kdy barbarské plenění zaplavilo celý kulturní svět."

"Je známo", odpověděl profesor, "že mniši opisovali klasiky a tak zachránili díla před zpusťšením."

"Jak ? Mniši?"

"Ano, ano, hlavně benediktýni."

"To je úžasné! Tedy řeholníci. Ti zachránili kodexy? To byla věru nemalá práce. Jistě mnozí dostali souchotiny od množství prachu v knihovnách. A to bylo v dobách, kdy se někteří pracovníci neuměli ani podepsat. Opravdu zvláštní, že se těm mnichům chtělo slovo za slovem opisovat Livia, Caesara, Vergilia, Tibulla, Ovidia atd. Opravdu, to množství starostlivě opsaných kodexů, to byla práce řeholníků? Vždyť písmena jsou jako namalovaná a ty iniciálky jsou skutečně umělecká díla. Ale pane profesore, to asi není pravda, že bychom bez kněží neměli ani Kolumba ani Vasco de Gamu? Říká se, že mnich Fra Mann roku 1450 nakreslil pověstnou mapu, která vzbudila v Kolumbovi myšlenku vydat se na cestu kolem světa."

"To je pravda", odpověděl profesor trochu nervózně. "Ale nezapomeňte, že tu mapu by byl nakreslil právě tak někdo jiný."

"Pravda, pravda, ale nyní si vzpomínám, že kterýsi papež zavedl do aritmetiky arabské číslice místo nevhodných číslic římských."

"Ano, to byl papež Silvester II. Ale to mohl udělat i někdo jiný. Jenže kněží se tam tlačili."

"Také jsem slyšel, že kněz vynalezl první dalekohled a první drobnohled. To myslím, že není pravda. Že by všechno pocházelo od kněží, to není možné."

"Ano to je fakt. Dalekohled vynalezl františkán Roger Bacon. Poznámávám, že Bacon byl moderní mnich."

"Ještě bych se chtěl na něco zeptat. Galilei přece nebyl první, který učil, že slunce stojí a země se otáčí."

"Pravda, že ne, První to učil Koperník."

"Tak zase kněz! Vlastně se říká, že ani tento kanovník nebyl první, nýbrž už 100 let před ním témuž učil řezenský biskup Regiomontanus. Ještě prosím trochu trpělivosti, pane profesore. Proč ta doba, v které věda, umění a literatura kvetli, jmenuje se zlatou dobou Lva X?!"

"Proč? Neboť Lev X. byl velkým podporovatelem učenců, umělců a spisovatelů."

"Ale jak je to možné? Vždyť Lev X. byl jak vím papežem?"

"Příteli," vybuchne rozčileně profesor, "mně se zdá, že jste přišel jen proto..."

"Abych rozptýlil pochybnosti, rušivé pochybnosti, pane profesore." - odpovídá uctivě student. "Směl bych dát ještě několik otázek? Je pravda, že první obecné školy založil Jan de Salle?"

"Ano, Francouz, Jan de la Salle."

"To byl také kněz, dokonce prohlášený za svatého."

"To mne nezajímá."

"A je pravda, že hluchoněmých se ujal Španěl Pedro a po něm Francouz Expé? Nestačilo, že mnich Berthold vynalezl střelný prach a Arezzo Quido noty, jistý bavorský mnich malbu na sklo a jezuita Secchi z Itálie spektroanalýzu?"

"Příteli chcete mne pohněvat?"

"Ale kde, pane profesore, a to je pravda, že hromosvod nevynalezl vlastně Franklin, neboť před ním už si postavil hromosvod premonstrátský kněz Prokop Diviš?"

"Člověče, což se Vám jazyk nezastaví?"

"Vidíte, jazyk. Největší jazykospytec naší doby kardinál Mezzofanti ovládal více jak 70 řečí a o Filologii se začal zajímat už jako mladý kněz, když měl vyzpovídat raněného polského vojáka a za jednu noc se naučil polsky. A nejzaostalejším člověkem byl asi kardinál Mai, který odhalil světu tajemství palimpsestů (palimpsest - písmo na pergamenu, ze kterého bylo původní písmo setřeno, vymazáno)."

"Dost, dost, člověče, kam chcete ještě jít?"

"Kam,? Kterým směrem? To se musíme zeptat Amalfického Ge Giona, který asi roku 1500 vynalezl kompas. Ale i to byl kněz."

"Příteli, rozohnil jste se!"

"Proti tomu by pomohla stříkačka, jenže první stříkačku vynašli kněží cisterciáci. A pařížští kapucíni byli až do 17. století hasiči Paříže."

"Kdybyste nemluvil tak duchaplně, vyhodil bych Vás!"

"Ale kam, pane profesore? Vzpomínám si na balón. Bratry Montgolfieri předstihl jistý mnich, roku 1720 za přítomnosti celého dvora se vznesl do vzduchu."

"Vy si utíráte brýle? To je také kněžský vynález. Brýle vynalezl dominikán Alexander Spina. Díváte se na hodinky? Pane profesore, hodiny jsou též vynález kněží."

První hodiny sestrojil Casiodorus. Ale pozoruji, že jsem se Vám stal nepohodlným. Již jdu. Venku hoří svítíplynové lampy, jistě víte, pane profesore, že svítíplyn objevili jezuité. Ale už opravdu odcházím. Hle, vidím, že máte motorku. Tento stroj rovněž sestavil kněz Pantior, už roku 1845 se vozil na motorce."

"Dobrou noc, pane profesore!"